

Obrátenie dôkazného bremena v medicínskom spore

V rámci súdneho konania všeobecne platí pravidlo, že žalobca – poškodený – pacient je tou osobou, ktorá musí tvrdiť a preukázať protiprávne konanie škodcu, vznik škody a príčinnú súvislosť. V tomto príspevku poukážeme na jedno rozhodnutie Ústavného súdu ČR, a to konkrétne na nález zo dňa 9.5.2018, sp. zn. IV. ÚS 14/17, v ktorom sa okrem iného zaoberal aj otázkou obrátenia dôkazného bremena v medicínskom spore. V danom prípade sa jednalo o poskytovanie zdravotnej starostlivosti pacientke pri pôrode, kedy žalovaná v I. rade nevedela o zdravotnom stave pacientky žiadnu dokumentáciu, resp. jediný záznam CTG (kardiotokografie) sa stratil. Netvrdíme, že prípadná chýbajúca zdravotná dokumentácia znamená pre pacienta už úspešnosť v spore, avšak jej absencia nie je spojená s nemožnosťou uplatňovania si nárokov pacienta voči poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti.

Podľa § 189 CSP „Súd môže uložiť tomu, kto má vec potrebnú na zistenie skutkového stavu, aby ju predložil.“

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z.z. zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z.z.“) „Poskytovateľ je povinný údaje zo zdravotnej dokumentácie spracúvať, poskytovať a sprístupňovať v súlade s týmto zákonom a osobitnými predpismi.“

Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z.z. „Za zabezpečenie zdravotnej dokumentácie zodpovedá poskytovateľ. Poskytovateľ je povinný **ukladať a ochraňovať** zdravotnú dokumentáciu tak, aby nedošlo k jej poškodeniu, strate, zničeniu alebo k zneužitiu, a to aj počas jej uchovávaní podľa odseku 2.“

Ústavný súd ČR prijal záver, že „Teprve v situaci, kdy postup dle § 129 odst. 2 o. s. ř. [pozn. autora: podľa slovenskej právnej úpravy § 189 CSP] *nepřichází v úvahu z důvodu, že předmětná zdravotnická dokumentace buďto v rozporu s právními povinnostmi škůdce nebyla pořízena vůbec, anebo ji (opět v rozporu se svými právními povinnostmi) tento neuchoval či "ztratil", je ústavně aprobovatelné, aby obecný soud přistoupil k možnosti ultima ratio spočívající v obrácení důkazního břemena ohledně skutečností, které měly být na základě zdravotnické dokumentace objasněny. Toliko v těchto typově určených případech totiž lze akceptovat, aby nad ochranou právní jistoty účastníka řízení - žalovaného, převážil požadavek na zachování principů spravedlivého procesu. Je totiž zřejmé, že v takovýchto situacích je to právě žalovaný, kdo ze svého protiprávního či nepoctivého jednání získává prospěch na úkor žalobce - poškozeného, jenž není schopen unést důkazní břemeno ohledně tvrzení, od nichž odvíjí svůj nárok na náhradu újmy. Lze doplnit, že povinnost poskytovatele zdravotních služeb vést a uchovávat zdravotnickou dokumentaci je zakotvena v ust. § 53 a násl. zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotnických službách, ve znění pozdějších předpisů.“ Ak by všeobecné súdy kládli neprimerané nároky na žalobcu na unesenie dôkazného bremena, porušili by nielen právo na rovnosť strán sporu, ale aj zásadu rovnosti zbraní. Aj podľa slovenskej právnej úpravy je poskytovateľ zdravotnej starostlivosti povinný viesť a uchovávať zdravotnú dokumentáciu, pričom ani jej „vyblednutie“ nie je ospravedlniteľným dôvodom (pozri napr. uznesenie Ústavného súdu ČR zo dňa 8.12.2016, sp. zn. II. ÚS 3312/16, bod 10). Dokonca v súvislosti s vedením zdravotnej dokumentácie došlo k novelizácii Trestného zákona, a to zákonom č. 214/2019 Z.z., kedy s účinnosťou od 1.8.2019 je zavedená nová skutková podstata „Falšovanie a vyhotovenie nepravdivej zdravotnej dokumentácie“, čomu sa budeme venovať v ďalšom príspevku.*

Je neakceptovateľné, aby ktokoľvek ťažil zo svojho protiprávneho či nepoctivého konania na úkor inej osoby. Považujeme za správne, ak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu súd (nielen

v medicínskome spore) „prehodí“ zodpovednosť aj na druhú sporovú stranu, čím sa zároveň vyrovná disproporcía medzi pacientom a poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a rozloží dôkazné bremeno na všetky sporové strany.